

якими користуються переважно фахівці, і для громадськості є недоступною, а, часто, і незрозумілою.

Використані джерела:

1. Захаров Є. Громадський контроль і права людини. URL: <http://khpg.org/1261552395> (дата звернення: 20.11.2020).
2. Лановий В. Втеча капіталу і декапіталізація — катастрофа для України. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2016/12/2/613088/> (дата звернення: 20.11.2020).
3. Реформа підприємств. URL: <https://www.me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=f7ac4cbd-e35e-4157-8699-4733587278a9&tag=ReformaDerzhpidprimstv> (дата звернення: 20.11.2020).
4. Фонд державного майна України. Громадська платформа. URL: <http://www.spfu.gov.ua/> (дата звернення: 20.11.2020).

Манжула Є. В.,
НПУ імені М. П. Драгоманова,
м.Київ, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

У ХХІ столітті одним з основних напрямків розвитку великого бізнесу є розбудова етичної поведінки із певними зацікавленими групами впливу, яка останнім часом охоплюється поняттям «корпоративна соціальна відповідальність» (КСВ, CorporateSocialResponsibility, CSR). За останні роки економічна наука і ділова практика довели, що для забезпечення стійкого розвитку соціальна відповідальність бізнес-організацій має не менше значення, ніж розвинута економічна інфраструктура, політична стабільність або втілення в життя проектів інноваційного розвитку [1]. Біля 80% найбільших світових компаній працюють на засадах корпоративної соціальної відповідальності (КСВ), з метою досягнення цілей сталого розвитку.

Перші форми корпоративної соціальної відповідальності виникли ще в 1910 році, однак тоді вони не мали широкого застосування серед підприємств. Основоположником сучасної КСВ прийнято вважати американського економіста Говарда Боуена, який сформулював термін «корпоративна соціальна відповідальність» і окреслив основні принципи та цілі [2]. Пізніше вирішенням питань і проблем з інноваційного розвитку та впровадження корпоративної соціальної відповідальності були присвячені праці таких зарубіжних і вітчизняних науковців як Брун М., Девіс К., Карнегі Е., Котлер Ф., Фрідмен М., Гордина В., Ілляшенко С., Стародубська М. та інших. Аналіз літератури показує, що дана тема є актуальною і до кінця не вирішеною, оскільки не існує єдиного підходу до трактування сутності дефініції «корпоративна соціальна відповідальність», йдеться про системний підхід до комплексної проблеми [3].

У науковій літературі найчастіше КСВ передбачає просування практик відповідального підприємництва, які приносять користь бізнесу та суспільству, сприяють соціальному, економічному і екологічно стійкому розвитку [4]. Також КСВ розглядають як політику підприємства, яке за мету своєї діяльності добровільно обирає не максимізацію прибутку, а сприяння розвитку і підвищенню рівня життя сучасного суспільства [2].

В європейських країнах концепція соціальної відповідальності офіційно була сформована наприкінці ХХ століття та знайшла своє відображення в документі Європейської комісії «Зелена книга» (2001 р.). У відповідності із міжнародними стандартами ISO 26000 соціальна відповідальність - це відповідальність організації за вплив своїх рішень та діяльності на суспільство і навколишнє середовище, що реалізується через прозору і етичну поведінку, яка сприяє сталому розвитку та добробуту суспільства, враховує очікування зацікавлених сторін і відповідає чинному законодавству, інтегрована в діяльність усієї організації і узгоджується з міжнародними нормами поведінки [5].

Тож, на сьогоднішній день дотримання норм і правил соціальної відповідальності для європейських корпорацій це вже не просто вільний вибір, а законодавчо закріплена норма. Відтак, і для українських корпорацій, які є частиною європейського економічного простору, постала необхідність брати на себе певні соціальні зобов'язання, дотримуватись міжнародних вимог етики ведення бізнесу, а також витримувати жорсткі умови європейських інвесторів щодо екологічного аудита проектів. Тому формування національної концепції корпоративної соціальної відповідальності стало пріоритетним напрямом у системі корпоративних відносин [6].

В Україні за даними Центру розвитку корпоративної соціальної відповідальності три чверті опитаних компаній здійснюють соціальні програми для персоналу: соціальний пакет, медичний пакет, пенсійне забезпечення, відсутність дискримінації при працевлаштуванні та інше [7]. Крім того, багато вітчизняних компаній добровільно приєднуються до громадських ініціатив щодо захисту нашої держави (допомога армії), підтримки і допомоги вимушеним переселенцям, а останній рік активно долучались до боротьби з наслідками пандемії спричиненої covid-19.

Як бачимо, в самі складні моменти життя та історії країни великий бізнес також може мати «людське обличчя». Не зважаючи на значні фінансові втрати, які були спричинені карантинними обмеженнями національні корпорації долучились до боротьби з пандемією. З початку епідемії найбільші українські підприємства виділили більше 780 млн. грн. і ця сума продовжує зростати [8]. Попри те, що бізнес в Україні страждає і доходи зменшилися, підприємці усвідомлюють, що без їх допомоги держава не здатна забезпечити лікарні необхідним обладнанням, засобами захисту та медикаментами.

Такі корпорації як Кока-Кола Беверіджиз Україна, IDSBorjomiUkraineу партнерстві зWWF, Нова Пошта, Intellias, ROSHEN, KLO, ПУМБ,

BMSERVICE, Kyivstar, Innovecs, VodafoneUkraine, ParimatchUkraine, SoftServe, Сингента Україна, Метінвест, Astarta-Kyiv, InfopulseUkraine та інші за власні кошти закупають медичне обладнання для українських лікарень (апарати штучної вентиляції легень, мобільні рентгенографічні та УЗД-апарати, біохімічні автоматичні аналізатори, апарати для проведення мембранного плазмаферезу, діагностичні набори для біохімічного аналізатора, монітори пацієнтів поліфункціональні з неінвазійним вимірюванням гемодинаміки), костюми та засоби індивідуального захисту медперсоналу, забезпечують на безоплатній основі паливом медичні бригади швидкого реагування, надають кисень для лікарень тощо [9].

Отже, як показує практика, вітчизняні компанії усвідомлюють необхідність та виправданість соціальних інвестицій, підтримки сталого розвитку суспільства та громади, а також демонструють розуміння того, що кризові ситуації не є приводом для відмови від засад корпоративної соціальної відповідальності, а навпаки, є стимулом направити всі ресурси на швидке їх подолання. Підприємства, які продовжують піклуватися про громадян, зміцнюють свою репутацію, отримують конкурентні переваги і лояльність споживачів.

Використані джерела:

1. Мосійчук І.В. Корпоративна соціальна відповідальність як основа сучасного розвитку економіки України. *Економіка. Управління. Інновації*. 2015. № 3 (15). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2015_3_15
2. Стеценко В., Березова Ю. Корпоративна соціальна відповідальність підприємств в умовах пандемії. *Галицький економічний вісник*. 2020. № 2 (63). URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.02
3. *Корпоративна соціальна відповідальність бізнесу: монографія / за заг. ред. М. П. Буковинської*. К.: ЦП "Компринт", 2015. 297 с.
4. Полторак А. С. Ефективне управління фінансовими ризиками в системі економічної безпеки України. *Агросвіт*. 2015. № 1. С. 34–39
5. Керівництво з соціальної відповідальності (Міжнародний стандарт ISO/FDIS 26000). URL: http://www.ksovok.com/doc/isofds_26000_rus.pdf.
6. Бобко Л. Сучасний стан та перспективи розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Ефективність державного управління*. 2016. №1. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_46/fail/ch2/7.pdf
7. Розробка національного стандарту з КСВ. Сайт Центрального розвитку корпоративної соціальної відповідальності. URL: <http://www.csr-ukraine.org>
8. Посканна О. Список бізнесменів та компаній, які допомагають справитись з Covid-19. URL: <https://gordonua.com/publications/polnyy-spisok-biznesmenov-i-kompaniy-kotorye-pomogayut-ukraine-spravitsya-s-koronovirusom-obnovlyaetsya-1491415.html>.
9. Корпоративна соціальна відповідальність: весняні кейси. URL: https://msfz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/FZ002168